



RIJEČ UREDNIŠTVA

Ovaj broj *Crisa* posvećen je dr. Karlu Horvatu, kojemu je Povijesno društvo Križevci 12. XII. 2000. godine namijenilo Znanstveni kolokvij uz pomoć Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Dr. Karlo Horvat je hrvatski povjesničar čiji je rad do sada vrlo slabo ili nikako valoriziran. Djelovao je krajem 19. i na početku 20. stoljeća. Pišući u vrijeme velikoga Vjekoslava Klaića, vjerojatno je i od njega potisnut. No, uvidom u znanstveni opus Karla Horvata vrlo brzo ćemo spoznati da je on svojom metodologijom rada ravnopravan, ako i ne premašuje značenje jednog Vjekoslava Klaića. Osobito je značajan njegov rad na pomoćnim povijesnim znanostima čiji je bio prvi predavač na Odsjeku za povijest.

Karlo Horvat rodio se u Križevcima 22. IX. 1874. godine. Osnovnu školu završio je u Križevcima, a gimnaziju u Zagrebu 1893. godine. Bogoslovni fakultet završio je 1897. godine. Postao je svećenik i bio kapelan u Selnici i Pregradi. Godine 1898. ponovno se vraća u Zagreb gdje studira povijest na Filozofskom fakultetu. Proveo je i jedan semestar u Beču. Godine 1900. promoviran je u doktora filozofije, a u isto doba položio je profesorski ispit iz povijesti i geografije. Od 1901. do 1904. godine bio je profesor u Nadbiskupskom liceju. Potom odlazi u Rim gdje se usavršio u paleografiji i diplomaciji. Također je uspio položiti teologiju te je promoviran i u doktora teologije. Usavršavao se i u Parizu, Louvainu, Londonu. Godine 1908. habilitirao je na Filozofskom fakultetu iz pomoćnih povijesnih znanosti te je 1909. godine postao izvanradni profesor, a uskoro i redovni profesor. Bio je kratko vrijeme kanonik hrvatskog Svetojeronimskog zavoda i komornik rimskog pape. Horvat se vrlo rano teško razbolio tako da je s teškoćom nastavio svoj znanstveni rad.

Njegova najznačajnija djela su:

(1901): *Toma Erdedi-Bakač, ban hrvatski*

(1904): *Život blaženog Marka Križevčanina mučenika*

(1905): *Ivan Zakmardi, protonotar Kraljevine Hrvatske*

(1909): *Vojne ekspedicije Klementa VIII u Hrvatsku*

(1909): *Razvitak papinske kancelarije od najstarijeg doba do Inocenta III.*

Od publiciranih izvora valja navesti:

Kobenzelovi izvještaji kardinalu Cintiju Aldobrandiniju o prilikama u Ugarskoj i Hrvatskoj 1592-1594. *Starine JAZU*, br. 32.

Prilozi za hrvatsku povijest iz arhiva rimskih. *Starine JAZU*, br. 34.

Više je razloga zašto smo odlučili održati znanstveni skup o Karlu Horvatu: on je bio predavač povijesti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, uveo je pomoćne povijesne znanosti u metodologiju znanstvenoga istraživanja, bio je pisac povijesnih djela (monografija o Tomi Erdödiu, Ivanu Zakmardiju Dijankovečkom i Marku Križevčaninu), objavljivao je povijesne izvore iz rimskih arhiva.

O njegovom životu i djelu govorili su gosti s Filozofskog fakulteta, Hrvatskog instituta za suvremenu povijest, kao i predavači iz Povijesnog društva Križevci.

Skup je najprije pozdravila predsjednica Povijesnog društva Katarina Čavlek.

Tatjana Tkalčec govorila je o najranijem djetinjstvu i školovanju dr. Karla Horvata.

O Karlu Horvatu kao predavaču pomoćnih povijesnih znanosti govorila je dr. sc. Mirjana Matijević-Sokol.

O njegovom dolasku na Fakultet i o odnosu Sveučilišta prema njemu priopćenje je podnijela prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević.

Karlo Horvat je bio kratko vrijeme kanonik Svetojeronimskog zavoda u Rimu. O Svetojeronimskoj aferi referat je podnio dr. sc. Zoran Grijak.

O ostavštini Karla Horvata izvijestio je prof. Ivan Peklić.



Dva značajna djela Karla Horvata (*Ivan Zakmardi, protonotar Kraljevstva Hrvatskoga i Život blaženog Marka Križevčanina mučenika*) predstavila nam je prof. Terezija Horvat.

Prof. dr. sc. Drago Roksandić, pročelnik Odsjeka za povijest na Filozofskom fakultetu, na samom skupu govorio je o suradnji Povijesnog društva Križevci i Odsjeka za povijest, dok nam je za ovaj broj *Crisa* priredio pisma između Karla Horvata i Milana Grlovića.

Svim sudionicima još jednom zahvaljujemo na suradnji.

Poslije Kolokvija, Povijesno društvo Križevci organiziralo je za svoje goste iz Zagreba (profesore i studente Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta) razgled grada i okolice (Glogovnica, Kalnik, Gornja Rijeka). Sva priopćenja sa Znanstvenog skupa objavljena su kasnije u autorskoj emisiji Ratka Matića *Noli turbare circulos meos* na Radiju Križevci.

U relizaciji ovoga Kolokvija pomogli su nam sponzori: Gradsko poglavarstvo Križevci, Vetrinarski zavod Križevci, *Mlinar* Križevci, *Spektar* Križevci. Posebno treba istaknuti vrijedne članice Povijesnog društva koje su pripremile domjenak.

U lipnju 2001. održan je inicijalni Znanstveni kolokvij Zavoda za hrvatsku povijest, Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Povijesnog društva Križevci na kojem su dogovoreni osnovni ciljevi i zadaci za međunarodni skup pod nazivom *Etnokonfesionalne promjene na području Križevačke županije i varaždinskog generalata u ranom novom vijeku (1450.-1800.)* u sklopu projekta *Triplex Confinium: Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu i temeljni dokumenti hrvatske povijesti*. Profesor Hrvoje Petrić je podnio referat o metodama i zadacima ovoga projekta. Ovime ujedno najavljujemo sljedeće najvažnije događanje u Križevcima 2002. godine u sklopu proslave 750. godišnjice slobodnog kraljevskog grada Križevaca.

Na kraju časopisa dan je pregled zanimljivosti i važnih događaja iz povijesti i kulture Križevaca, odnosno obljetnica vezanih uz 2001. godinu.

Želja nam je da se u rad našega Društva, kao i časopisa *Crisa*, uključe i drugi istraživači prošlosti našega kraja koje ovom prigodom pozivamo na suradnju.